

Gdańskie Towarzystwo Naukowe

I Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych

Projekt działań naukowych i artystycznych

w ramach zadania publicznego

przewidzianego do realizacji przez Miasto Gdańsk w roku 2014

WSPÓLNY POKÓJ GDAŃSK

Streszczenie

Wspólny pokój to hasło, pod którym Instytut Kultury Miejskiej w Gdańsku zainicjował w roku 2011 debatę angażującą gdańskich auto- i allochtonów, zmierzającą m.in. do identyfikacji doświadczeń związanych z Gdańskiem, a pozwalających myśleć o tym mieście jako przestrzeni wolnej od podziałów.

Wspólny Pokój Gdańsk jest projektem długoterminowym, lokującym się w sferze nauki i sztuki, kultury i edukacji, który nawiązując do tej inicjatywy, stawia w centrum uwagi gdańskie *modi co-vivendi*, czyli - różne w różnym czasie (od początków miasta do jego współczesności) i kontekście (podziały na tle wyznaniowym, in.) - wzajemnie satysfakcjonujące sposoby współżycia gdańszczan. Zaplanowane w projekcie, interdyscyplinarne badania naukowe i działania artystyczne, oraz powiązane z nimi, cykliczne aktywności mieszkańców: wydarzenia kulturalne oraz edukacyjne, mają na celu uczynienie atutu z kulturowego zróżnicowania Gdańska, a na jego przykładzie – szerzej - zurbanizowanych przestrzeni, koncentrujących dzisiaj liczne rodzaje nierówności i uniemożliwiających wszystkim mieszkańcom godne i zgodne życie (Sassen 2006, in.). Szczególną okolicznością, mobilizującą do podjęcia tego typu działania, jest zbliżająca się 500. Rocznicą Reformacji (30.10.2017), do której przygotowuje ono solidną podstawę, ugruntowaną w zaktualizowanej wiedzy i postawach mieszkańców Gdańska, zaktywizowanych do koncyliacyjnego rozwiązywania problemu różnic światopoglądowych, in.

Dzięki projektowanym badaniom, realizowanym według metodologii o nazwie *Krytyczna Historia Miasta* (Sleeter, 2012), a także w związku z proponowanymi w projekcie działaniami o charakterze kulturalnym i edukacyjnym, mogą powstać – z jednej strony – znaczące społecznie oraz naukowo i artystycznie analizy takich wzorów układania się ze sobą mieszkańców miasta, które podwyższają jakość ich życia, czyniąc je (z)godnym współdzieleniem miejskiej przestrzeni (w planach jest edukacja animatorów bazująca na współpracy z badaczami i na wynikach ich badań w ramach kursu „BAMP”, a także ich upowszechnianie, m.in. za pośrednictwem wydarzeń kulturalnych takich jak interaktywne wystawy, czy – angażujące młodzież – wizualizacje miejsc związanych z doświadczaniem gdańskich *co-vivendi*). Ponadto przewidziane są otwarte wykłady i seminaria oraz konferencja, skojarzona ze Światowym Zjazdem Gdańszczan, zorganizowana jako oryginalne wydarzenie społeczno-kulturalne i edukacyjne, polegające na - symultanicznym wobec obrad - konstruowaniu wiedzy przez mieszkańców i gości miasta. Zatem, z drugiej strony projektowane działania mogą dawać wyraz wyjątkowej, „gdańskiej” wersji namysłu nad miastem oraz być przykładem jego realnego - wiążącego aspekty społeczne, kulturalne i edukacyjne - współtworzenia, jako miasta *bliskiego sercu*, które stanowią jego mieszkańcy, czyli miasta będącego przestrzenią ich podmiotowej, przy tym także obywatelskiej aktywności (Harvey 2008; 2012).

Projekt powstał we współpracy zespołu osób, związanych z gdańskimi instytucjami i organizacjami pozarządowymi, będącymi jednocześnie miejscami krzewienia nauki, kultury i edukacji w Gdańsku (Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Gdańskie Towarzystwo Przyjaciół Sztuki i Muzeum Historyczne Miasta Gdańska). To jednocześnie interdyscyplinarny zespół badaczy, skupionych wokół problematyki gdańskiej i na co dzień realizujących badania w swoich miejscach pracy – uczelniach (UG, ASP, PG, in.). Te afiliacje oraz znaczący dorobek artystyczny i naukowy (wszyscy członkowie zespołu badawczego mają stopnie i tytuły naukowe oraz w zakresie sztuki), w powiązaniu z doświadczeniami działalności w obszarze kultury i edukacji, stanowią gwarancję najwyższej jakości wykonania zadania publicznego pod nazwą WSPÓLNY POKÓJ GDAŃSK.

Zadania

1. **Badania i działania naukowe oraz artystyczne: „Wspólny Pokój Gdańsk. Ku miejskim *modi co-vivendi*”.** Ich realizacja stanowi wkład własny Wnioskodawcy. W ramach metodologii opracowanej na potrzeby projektu: *Krytyczna Historia Miasta (Gdańska)*, planowana jest realizacja interdyscyplinarnych, ponad dwudziestu szczegółowych badań oraz działań artystycznych indywidualnych, skupionych w kategoriach: *narracje, interpretacje, opinie, obrazy* i prowadzących do powstania genealogiczno-kontekstualnego opisu/wyrazu

artystycznego – gdańskich, a następnie skonceptualizowanych w perspektywie współczesnego miasta – miejskich *modi co-vivendi*, jako sposobów wzajemnie satysfakcjonującego współżycia mieszkańców Gdańska/współczesnego miasta. Realizatorzy tych badań naukowych i działań artystycznych, to osoby ze środowiska GTN i GTPS, ale z afiliacjami – m.in. - Uniwersytetu Gdańskiego, Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku oraz Muzeum Historycznego Miasta Gdańska. Działania badawcze – naukowe i artystyczne – planowane są w formule otwartej, interaktywnej, angażującej mieszkańców Gdańska w charakterze uczestników-współbadaczy, dyskutantów, ekspertów. Opisana dalej konferencja oraz otwarte seminaria będą możliwe dzięki pracy stworzonego na potrzeby tego projektu Zespołu Badawczego. Szczegółowy opis zamierzeń badawczych stanowi załącznik do Wniosku.

2. **Konferencja: „Wspólny Pokój Gdańsk. Tworzymy go razem”** – działanie zaplanowane jako towarzyszące Światowemu Dniu Gdańszczan, 14 lipca 2014 roku. Nietypowa konferencja, na której mówcy – badacze (artyści i naukowcy) prezentujący swoje badania (w formule *ex-ante*, „na wejściu”), w zakresie zaadaptowanej do lokalnych potrzeb metody: Krytyczna Historia Gdańska – będą wypowiadali się, widziani i słuchani przez przechodniów, zachęcanych do udziału w konferencyjnej wymianie przez rejestrację swojej wypowiedzi. Służyć temu będą – wyposażone w duże monitory i obsługiwane przez wolontariuszy/animatorów z kamerami - punkty o nazwie „Wspólny Pokój Gdańsk”, funkcjonujące w trzech, szczególnie obleganych i otwartych miejscach Gdańska. Przechodzień, zainteresowany przebiegiem konferencji, będzie mógł dołączyć do tworzenia w jej ramach wiedzy o gdańskich *modi co-vivendi*, za pośrednictwem swojej wypowiedzi, nagranej i przesłanej przez wolontariusza internetowo, a następnie odtworzonej podczas jednej z konferencyjnych sesji.
3. **Cykl otwartych seminariów naukowo-artystycznych pt.: Wspólny Pokój Gdańsk**, planowanych jako formy współpracy badawczej, a także uczestnictwa dawnych i obecnych mieszkańców Gdańska (autochtonów i allochtonów) w badaniach prowadzonych w ramach projektu. Realizacja cyklu stanowi wkład własny Wnioskodawcy. W roku 2014 seminaria odbywać się będą co miesiąc, z wyłączeniem okresu wakacyjnego.
4. **Kurs dokształcający: „Badacz i Animator Miejskiej Przestrzeni” (BAMP)** – rekrutacja: marzec-maj 2014; realizacja zajęć: czerwiec/lipiec 2014 (zaliczenie kursu skojarzone z pracą podczas Światowego Zjazdu Gdańszczan i interaktywnej konferencji, 14.07.14). Program kursu (według systemu Krajowych Ram Kwalifikacji) oraz organizacja zajęć powstały w oparciu o kadre tworzącą Zespół Badawczy (jak w p.1.). Na BAMP składa się 30 godzin zajęć (5 punktów ECTS, możliwych do uznania przez uczelnie) w zakresie podstawowych metod badań społecznych i animacji społeczno-kulturalnej, skoncentrowanej na uwarunkowaniach społeczno-przestrzennych i kulturowych właściwych przestrzeni zurbanizowanej, w szczególności na specyfice Gdańska. Absolwenci kursu zasilał miasto jako kadra zdolna do stymulowania zmian zmierzających w kierunku wzajemnie satysfakcjonujących form życia społecznego jego mieszkańców i użytkowników.
5. **Inauguracja cyklu wykładów: „Gdańskie Szkoły Naukowe i Artystyczne”** i realizacja pierwszego z trzech zaplanowanych wykładów – listopad 2014. Cykl powiązany z pierwszą – odbywającą się w roku 2014 - edycją konkursu dla młodzieży licealnej: *Nauka i sztuka gdańska – obrazy ludzi i miejsc*. Regulamin Konkursu zawiera opis i organizację tego przedsięwzięcia, nakierowanego na wyłonienie postaci z gdańskiego świata nauki i sztuki, które włożyły swój wkład nie tylko w rozwój nauki i sztuki, ale i przyczyniły się do rozwoju gdańskiej kultury współżycia społecznego – gdańskich *modi co-vivendi*. W tej edycji (2014) wyłonione zostaną trzy postaci, reprezentujące wspomniane cechy i wykłady (pierwszy w listopadzie 2014) będą dotyczyły ich twórczości w kontekście gdańskim. Wykładowcy, wyłaniani spośród osób związanych z GTN i GTPS, poza przedstawieniem wykładu przygotowują również listę lektur, czy dzieł dostępnych za pośrednictwem galerii, wydawnictw, in., mogących wesprzeć uczestników konkursu w przygotowaniu najwyższej jakości pracy konkursowej.
6. **Konkurs dla licealistów (fotograficzny i w zakresie wiedzy): „Nauka i Sztuka Gdańska: Obrazy Ludzi i Miejsc”** – w oparciu o zasady określone w Regulaminie Konkursu, przygotowanym w związku z projektem. Konkurs planuje się ogłosić w listopadzie 2014 roku, w powiązaniu z dniem, obchodzonym w Gdańsku jako święto środowisk akademickich: 25 listopada, Świętej Katarzyny Aleksandryjskiej (MHMG i kościół pw. Św. Katarzyny w Gdańsku planuje włączyć się w organizację przedsięwzięcia). Rozstrzygnięcie konkursu planowane jest na Święto Gdańska, 25 maja 2015 roku (ma zwieńczyć go wystawa, wędrująca po miejscach ekspozycyjnych, którymi dysponują Organizatorzy konkursu: GTPS - Galeria PUNKT w siedzibie GTPS, MHMG – Dom Uphagena, in. oraz publikacja kalendarza z 12 nagrodzonymi w ten sposób fotografiami. Jeżeli będą miały miejsce kolejne edycje konkursu, to na rok obchodów 500-lecia Reformacji w Gdańsku gotowa będzie galeria 36 prac konkursowych, mogąca stanowić istotny element tych obchodów).